

Regeling van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 17 februari 2014, nr. WJZ/597994 (10476), houdende regels voor de inhoud en inrichting van de jaarrekening van de landelijke publieke media-instellingen en de Ster (Regeling financiële verantwoording landelijke publieke media-instellingen en de Ster)

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gelet op artikel 2.172, derde lid, van de Mediawet 2008;

Besluit:

Artikel 1. Vaststelling handboek verantwoording

Op de jaarrekening van de landelijke publieke media-instellingen en de Ster zijn de inrichtingseisen en controleprotocollen als opgenomen in de bij deze regeling gevoegde bijlage van toepassing.

Artikel 2. Intrekking oude verantwoordingsregeling

1. De Regeling financiële verantwoording landelijke publieke media-instellingen, Wereldomroep en Ster wordt ingetrokken.
2. De regeling, bedoeld in het eerste lid, blijft van toepassing op de verantwoording van de publieke media-instellingen en de Ster over het jaar 2013.

Artikel 3. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 april 2014.

Artikel 4. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling financiële verantwoording landelijke publieke media-instellingen en de Ster.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
S. Dekker

Bijlage Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2014

Ministerie van Onderwijs
Cultuur en Wetenschap
Den Haag, Maart 2014

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding

2.	Jaarrekening	4
3.	Additionele informatie	10

MODELLEN

I.	Balans	13
II.	Kasstroomoverzicht	14
III.	Exploitatierekening volgens de categoriale indeling	14
IV.	Toelichting op exploitatierekening volgens de categoriale indeling	16
Va.	Specificatie bij Exploitatierekening volgens de categoriale indeling	18
Vb.	Specificatie Organisatiekosten	22
VI	Toelichting op de nevenactiviteiten per cluster	26
VII	Sponsorbijdragen en bijdragen van derden	27

BIJLAGE

Controleprotocol publieke media-instellingen 2014	28
Model A: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant bij de jaarrekening	32
Model B: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant bij de Additionele informatie	33

Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2014

1. Inleiding

Op grond van artikel 2.172, derde lid van de Mediawet 2008 (hierna MW 2008), dat bepaalt dat bij ministeriële regeling nadere regels kunnen worden gesteld over de inhoud en inrichting van de jaarrekening, is dit nieuwe Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2014 (hierna Handboek) vastgesteld.

Dit Handboek vervangt het vorige Handboek van 20 juni 2011 en is van toepassing vanaf het boekjaar 2014. Voor de leesbaarheid wordt in dit Handboek met 'publieke media-instelling' bedoeld de landelijke publieke media-instellingen en Ster. Indien een regel alleen voor de landelijke publieke media-instellingen of Ster van toepassing is, wordt dit expliciet vermeld.

Jaarlijks dienen de landelijke publieke media-instellingen voor 1 mei van het jaar volgend op het afgesloten boekjaar de volgende informatie aan bij het Commissariaat en een afschrift aan de Raad van Bestuur van de NPO:

- . Jaarverslag (bestuursverslag en jaarrekening) voorzien van controleverklaring
- . Additionele informatie voorzien van controleverklaring
- . Accountantsverslag
 - o. indien aanwezig de managementletter en
 - o. het verslag van bevindingen
- . Bedrijfsvoeringsverklaring
- . Financiële verantwoordingsdocumenten van gelieerde rechtspersonen

De jaarrekening, als onderdeel van het ingediende jaarverslag dient te zijn ondertekend door het bestuur en de Raad van Toezicht en te zijn gewaarmerkt door de controlerende accountant.

1.1. Wettelijk kader

Op grond van artikel 2.172, eerste lid MW 2008 is Titel 9 van het Tweede Boek van het Burgerlijk Wetboek (hierna te noemen BW 2 Titel 9) van toepassing op de landelijke publieke media-instellingen met dien verstande dat zij de winst- en verliesrekening vervangen door een exploitatierekening. Op de exploitatierekening zijn de bepalingen omtrent de winst- en verliesrekening zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing. Bij toepassing van de omvangscriteria volgens de artikelen 396 en 397

Boek 2 BW dient het begrip netto-omzet te worden geïnterpreteerd als de totale baten (inclusief subsidies en bijdragen van derden) van de publieke media-instelling.

Ongeacht de omvang van de media-instelling is de controleplicht volgens artikel 393 BW 2 voor alle landelijke publieke media-instellingen van toepassing. Verder is het bestuur verantwoordelijk om te voldoen aan de deponeringsplicht volgens artikel 394 Boek 2 BW.

Doel van de hierbij nader te bepalen voorschriften en modellen met betrekking tot de presentatie van de financiële verantwoording is het bereiken van een uniforme en vergelijkbare jaarverslaggeving inzake de financiële gegevens door de jaren heen, alsmede tussen de verschillende media-instellingen. Daarbij zijn de regels van het jaarrekeningenrecht, zoals deze zijn opgenomen in BW 2 Titel 9, de richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving en jurisprudentie van toepassing. Wanneer hetgeen in dit Handboek vermeld afwijkt van eerdergenoemde richtlijnen, dan prevaleert het Handboek.

1.2. Informatie

Op grond van artikel 2.171, eerste t/m derde lid MW 2008, sturen de landelijke publieke media-instellingen vóór 1 mei de jaarrekening over het voorafgaande boekjaar aan het Commissariaat voor de Media (hierna: Commissariaat). Daarbij is bepaald dat het boekjaar gelijk is aan een kalenderjaar. Op grond van artikel 2.171, tweede en derde lid MW 2008, zenden de landelijke publieke media-instellingen een afschrift van de jaarrekening ook aan de raad van bestuur van de NPO. De NPO levert zijn jaarrekening, samen met opmerkingen over de jaarrekeningen van de landelijke publieke media-instellingen, voor 1 juli aan het Commissariaat.

De jaarrekening van bevat minimaal de volgende onderdelen:

1. Balans met toelichting (model I)
2. Exploitatierekening volgens de categoriale indeling met toelichting (model III en IV)
3. Kasstroomoverzicht (model II)

Daarnaast voegt het bestuur de 'Overige gegevens' zoals genoemd in artikel 392 BW 2, met inachtneming van hetgeen bepaald is in het vijfde lid van genoemd artikel, toe aan de jaarrekening. In de bijlage is het controleprotocol en het model controleverklaring (Model A) opgenomen.

De Additionele informatie dient vóór 1 mei te worden verstrekt. De NPO levert de additionele informatie voor 1 juli aan het Commissariaat. De Additionele informatie sluit aan bij de gepubliceerde jaarrekening en bestaat uit:

1. Aanvullende toelichting bij de balans en exploitatierekening (opgave lasten onafhankelijk product)
2. Toelichting op de nevenactiviteiten per cluster (model VI)
3. Sponsorbijdragen en bijdragen van derden ¹⁾ (model VII)
4. Accountantsverslag.

Verder wordt er een controleverklaring en een verslag van bevindingen bij de Additionele informatie verstrekt. Indien de onderwerpen van het verslag van bevindingen opgenomen zijn in het accountantsverslag, vervalt de verplichting om een apart verslag van bevindingen op te stellen.

In de bijlage is het controleprotocol en het model controleverklaring (Model B) opgenomen.

1.3. Betrokkenheid bij andere rechtspersoon

Publieke media-instellingen kunnen betrokken zijn bij andere rechtspersonen. Dit betreft rechtspersonen waarin een publieke media-instelling een aanmerkelijk (financieel) belang heeft of waarop de publieke media-instelling een overwegende invloed uitoefent. Een publieke media-instelling is betrokken bij een rechtspersoon als bijvoorbeeld één of meer van de volgende aspecten, eventueel in onderling verband en samenhang bezien, van toepassing zijn. De opsomming van de aspecten is niet limitatief.

- De publieke media-instelling heeft een belang verworven in een rechtspersoon om andere redenen dan het beleggen van overtollig vermogen;
- De publieke media-instelling heeft op enigerlei wijze aanspraak op de door een rechtspersoon

1) Dit geldt niet voor Ster

- tegenereerde winst;
- De publieke media-instelling is betrokken bij het ontstaan van een rechtspersoon;
- In de doelomschrijving van een rechtspersoon wordt verwezen naar de behartiging van één of meer belangen van de publieke media-instelling
- Een rechtspersoon voert een taak uit die voorheen door de publieke media-instelling aan zich was getrokken of door de publieke media-instelling als één van haar taken wordt gezien;
- De publieke media-instelling heeft statutair of feitelijk invloed op de bestuurssamenstelling van een rechtspersoon of op de beslissingen van het bestuur van een rechtspersoon;
- De publieke media-instelling draagt op enigerlei wijze (al dan niet financieel) bij in de financiering van de bedrijfsvoering middelen van een rechtspersoon.

De financiële bescheiden c.q. de jaarrekening van de bedoelde rechtspersonen, waarover de desbetreffende publieke media-instelling uit hoofde van de betrokkenheid kan beschikken, worden gelijktijdig met de toezending van de jaarrekening van de betrokken publieke media-instelling meegezonden naar het Commissariaat.

Indien sprake is van duurzame kapitaaldeelname in een afzonderlijke rechtspersoon ten dienste van de eigen werkzaamheid van de publieke media-instelling zijn de desbetreffende bepalingen inzake de zogenaamde deelneming in een rechtspersoon (artikel 24c BW 2) van toepassing.

1.4. Samenwerkingsvereniging

Per 1 januari 2014 is het mogelijk voor omroepverenigingen om te fuseren. De fusie kan op twee manieren geschieden; met behoud van de oude verenigingen en zonder behoud van de oude verenigingen. Uitgangspunt is dat de media-instellingen geen voor of nadelen hebben van de gekozen structuur.

Ook dienen aspirant omroepen zich uiterlijk vanaf 2016 aan te sluiten bij een al bestaande vereniging of taakomroep.

Dit handboek is van toepassing op het geheel van de entiteiten die de samenwerkingsmedia-instelling vormt. Van alle entiteiten wordt conform paragraaf 1.2 tijdig de volledige financiële verantwoording verstrekt aan het Commissariaat en de NPO. Onderdeel van de additionele informatie van de samenwerkingsvereniging is een samengevoegde balans (model I) en exploitatierekening (model III en IV) Bij de balans en exploitatierekening dienen toelichtingen te worden opgenomen indien de mutaties en samenstelling van posten niet blijken uit de toelichting in de enkelvoudige jaarrekeningen. In het jaar dat de media-instellingen samengaan dient van de nieuwe situatie een gecertificeerde openingsbalans te worden overlegd aan het Commissariaat. Indien dit noodzakelijk is voor het inzicht in de samengevoegde balans en resultatenrekening worden posten nader toegelicht, voorzover dit nog niet is toegelicht in de individuele jaarrekeningen van de entiteiten van de samenwerkingsmedia-instelling.

In de toelichting op het Eigen Vermogen licht de samenwerkingsvereniging toe welke vermogens waar verantwoord zijn en hoe het resultaat verdeeld is.

2. Jaarrekening

De jaarrekening van een publieke media-instelling wordt opgesteld in euro's en bevat minimaal de volgende onderdelen:

- Balans met toelichting (zie 2.1)
- Exploitatierekening volgens de categoriale indeling met toelichting (zie 2.2)
- Kasstroomoverzicht (zie 2.3)

De publieke media-instelling neemt alleen die posten in de voorgeschreven modellen op, die voor de betrokken instelling van toepassing zijn. Vreemde valuta worden op de balansdatum gewaardeerd tegen de dagwaarde zoals aangegeven door de Nederlandsche Bank.

Daarnaast voegt het bestuur de 'Overige gegevens', zoals genoemd in artikel 392 BW 2, met inachtneming van hetgeen bepaald in het vijfde lid van genoemd artikel toe aan de jaarrekening.

2.1. Balans met toelichting

Hierbij wordt Model I balans gevolgd.

Met betrekking tot de waarderingsgrondslagen zijn in aanvulling op de bepalingen in BW 2 Titel 9 de

volgende regels van toepassing.

2.1.1. Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Waardering van immateriële vaste activa geschiedt tegen kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Afschrijving vindt plaats op systematische wijze over de (economische) levensduur.

Materiële vaste activa

Waardering van materiële vaste activa geschiedt op basis van historische kosten onder aftrek van afschrijvingen. Daarbij gelden de hieronder vermelde afschrijvingspercentages.

Bedrijfsgebouwen en terreinen

Als overgangsmaatregel geldt dat de ultimo 1995 gevolgde waarderingsmethodiek voor de ultimo 1996 aanwezige activa gecontinueerd kan worden, waarbij toekomstige herwaarderings zijn uitgesloten.

Afschrijvingspercentages per jaar

Terreinen	geen afschrijving	
Bedrijfsgebouwen incl. facilitaire gebouwen	afschrijvingen in een termijn van 40 jaar op basis van de historische kostprijs	– voor zover het gebouw gefinancierd is met vreemd vermogen vindt de afschrijving plaats op annuïtaire wijze tegen de afgesloten rentevoet; – voor zover het gebouw gefinancierd is met eigen vermogen vindt de afschrijving plaats op annuïtaire wijze, waarbij de rentevoet bepaald wordt in het jaar van de investering overeenkomstig de op dat moment geldende langlopende hypotheekrente. Of – lineaire afschrijving over de (resterende) afschrijvingstermijn.
	verbouwingskosten die een fundamentele wijziging in het gebruik van het pand tot gevolg hebben	afschrijving op gelijke wijze als bij bedrijfsgebouwen
	verbouwingskosten die geen fundamentele wijziging in het gebruik van het pand tot gevolg hebben	10% van de historische kosten

Overige materiële vaste activa

Aanschaffingen boven de € 2.500 worden geactiveerd; aanschaffingen tot en met € 2.500 komen direct ten laste van de exploitatierekening.

Afschrijvingspercentages per jaar:

	% van de historische kostprijs
Inventaris en inrichting	20,00
Facilitaire apparatuur	20,00
Hardware en software	25/33,33
Vervoermiddelen	25,00
Technische installaties	6,67
Zend- en energie-installaties	6,67

Voor de afschrijvingstermijn voor Hard- en software geldt dat afgeweken mag worden en er een keuzevrijheid is tussen 25% of 33,33%. Voorwaarde is wel dat het gekozen percentage moet leiden tot een meer getrouw beeld. De afwijking wordt bovendien volgtijdig consistent toegepast.

Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar

Dit betreft vaste activa die niet dienstbaar zijn aan de publieke media-instelling. Te denken valt aan gebouwen die worden verhuurd aan derden. Waardering geschiedt op basis van verkrijgingsprijs. Afschrijving geschiedt tegen de bij bedrijfsgebouwen en terreinen vermelde afschrijvingspercentages. De waardering van het actief wordt gecorrigeerd als de marktwaarde lager is dan de boekwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Een overzicht met alle rechtspersonen waarbij een publieke media-instelling betrokken is geeft inzicht in de aard van de rechtspersonen waarbij de desbetreffende publieke media-instelling betrokken is. Een overzicht met alle deelnemingen geeft inzicht in het resultaat per deelneming. De omvang van eventuele afwaarderingen wordt vermeld, waarbij bijzondere afwaarderingen nader worden toegelicht.

Overige effecten

Dit betreft effecten die bestemd zijn om duurzaam te worden aangehouden. Waardering geschiedt tegen verkrijgingsprijs, naar beneden te corrigeren indien de beurswaarde of marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs. De marktwaarde van de ter beurse genoteerde effecten wordt in de toelichting vermeld.

2.1.2. Vlottende Activa

Voorraden

Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod

Dit betreft zowel nog niet verspreid media-aanbod als herhalingen. Een overzicht specificeert het totaal van deze post naar nog te verspreiden media-aanbod en herhalingen. De omvang van eventuele afwaarderingen wordt vermeld, waarbij bijzondere afwaarderingen nader worden toegelicht.

Nog niet verspreid media-aanbod

Waardering van een eigen productie geschiedt tegen de directe kosten. Onder de directe kosten zijn opgenomen de personele kosten van eigen medewerkers en overige medewerkers, de facilitaire kosten en de overige programmakosten. Kosten die niet direct aan het programma zijn toe te rekenen (bijvoorbeeld leiding en planning media-aanbod, netcoördinatie) maken deel uit van de organisatiekosten.

De waardering van media-aanbod wordt verminderd met de voor dit media-aanbod ontvangen bijdragen van derden. Dit betreft bijdragen van sponsors, de Stichting Co-productiefonds binnenlandse Omroep (CoBO-fonds) en de Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse culturele mediaproducties (stimuleringsfonds) en overige derden. In de toelichting is de vermindering afzonderlijk getoond. Gereed voor uitzending maar nog niet verspreid media-aanbod wordt op balansdatum individueel beoordeeld. Bepaald media-aanbod wordt volledig afgewaardeerd als er door de landelijke publieke media-instelling in overleg met de raad van bestuur van de NPO of de door hem gemandateerden definitief is besloten het media-aanbod niet te verspreiden.

Als twee jaar na de eerste voorraadwaardering nog steeds geen beslissing is genomen ten aanzien van het verspreiden van bepaald media-aanbod, zal het betreffende media-aanbod volledig worden afgewaardeerd.

In specifieke gevallen kan hiervan worden afgeweken. Er is in dit geval wel voldoende zekerheid over de verspreiding van het media-aanbod, maar niet over het jaar waarin de verspreiding zal plaatsvinden (danwel dat de verspreiding later dan 2 jaar na aankoop of productie zal plaatsvinden). Dit geldt bijvoorbeeld voor de aankoop van (licenties voor) speelfilms en series die minimaal 2 jaar na aankoop ingaan. Ingeval hier gebruik van wordt gemaakt dient dit te worden toegelicht, incl. waarde

per speelfilm/serie e.d.

Herhalingen

Herhalingen van eigen producties worden gewaardeerd op de balans indien op het moment van eerste verspreiding schriftelijk is vastgelegd dat bepaald media-aanbod daadwerkelijk herhaald zal worden en voor de herhaling bekostiging is vastgesteld. Verspreidingen van media-aanbod dat binnen 1 week na balansdatum worden herhaald, zijn uitgesloten van voorraadwaardering. Waardering van een herhaling geschiedt tegen maximaal 15% van de directe kosten.

Aangekochte producties waar op basis van contractuele afspraken is betaald voor het recht op herhaling van media-aanbod, worden op balansdatum gewaardeerd tegen het bedrag dat is betaald voor dit recht.

Alle herhalingen worden drie jaar na de eerste voorraadwaardering volledig afgewaardeerd.

Handelsdebiteuren

Vorderingen worden, onder aftrek van een eventuele voorziening wegens oninbaarheid, tegen nominale waarde gewaardeerd.

Een verloopoverzicht van de voorziening dubieuze debiteuren geeft inzicht in de dotaties, onttrekkingen en afwaarderingen die in een jaar hebben plaatsgevonden. Daarbij worden omvangrijke mutaties toegelicht.

Effecten

Dit betreft effecten die gerekend worden tot de tijdelijke beleggingen. De effecten worden per balansdatum gespecificeerd naar soort waardepapier (aandelen, obligaties, opties, etc.) met – indien van toepassing – vermelding van het geldende rentepercentage per balansdatum.

Waardering van niet ter beurse genoteerde effecten geschiedt tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde. Voor de afwaardering naar lagere marktwaarde zijn twee methoden toepasbaar:

- . Individueel
Per soort effecten;
- . Collectief
Alleen afwaardering naar lagere marktwaarde voor zover de totale marktwaarde van een groep effecten lager is dan de totale verkrijgingsprijs van de groep.

In de toelichting dient te worden uiteengezet welke methode van afwaardering is toegepast. Waardering van ter beurse genoteerde effecten geschiedt tegen marktwaarde. In de toelichting wordt de afwijking van de waardering tegen verkrijgingsprijs uiteengezet. Het is niet toegestaan gebruik te maken van een balansrekening Reserve Koersverschillen Beleggingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde koers-verschillen komen direct ten laste of ten gunste van de exploitatierekening en worden verantwoord onder de post waardeveranderingen van effecten.

Liquide middelen

De liquide middelen worden, voor zover van toepassing, per balansdatum gespecificeerd onder vermelding van het geldende rentepercentage:

- . contanten
- . direct opeisbare tegoeden
- . niet direct opeisbare tegoeden.

2.1.3. Eigen Vermogen

Een verloopoverzicht van ieder onderdeel van het Eigen Vermogen geeft inzicht in de mutaties.

Reserve voor media-aanbod

De reserve voor media-aanbod kan incidenteel een negatief saldo vertonen. In het volgende boekjaar dient de negatieve reserve voor media-aanbod verrekend te worden met het dan vast te stellen

exploitatieresultaat. Indien dit exploitatieresultaat onvoldoende is voor volledige verrekening dient het resterende negatieve saldo van de reserve voor media-aanbod te worden afgeboekt van de Algemene reserve.

Overige reserves

Overige reserves dienen in de toelichting nader te worden gespecificeerd.

2.1.4. Voorzieningen

Een verloopoverzicht van iedere individuele voorziening geeft inzicht in de dotaties, onttrekkingen en overige mutaties. Het doel van de voorziening dient te worden toegelicht.

2.1.5. Kortlopende schulden

Overlopende passiva budget voor media-aanbod

Als de raad van bestuur van de NPO de bedragen die voor de verzorging van media-aanbod ter beschikking zijn gesteld in een boekjaar niet volledig aan de landelijke publieke media-instellingen heeft toegekend, dan verantwoordt de NPO deze middelen als overlopende passiva budget voor media-aanbod. De NPO geeft bij de toelichting op de post overlopende passiva een specificatie van deze post, waarbij eerdergenoemd deel ten behoeve van het budget voor media-aanbod apart wordt vermeld.

2.2. Exploitatierkening volgens de categoriale indeling met toelichting

Hierbij wordt Model III exploitatierkening volgens de categoriale indeling gevolgd. Bij de toelichting wordt Model IV gevolgd. Model Va en Vb geeft aan op welke wijze posten dienen te worden gerubriceerd.

De publieke media-instelling neemt in haar jaarrekening de exploitatierkening op volgens de categoriale indeling. Daarbij geeft de publieke media-instelling inzicht in de herkomst van baten en lasten van de publieke media-instelling. In de toelichting op de categoriale exploitatierkening (Model IV), blijken de afzonderlijke exploitaties van de instelling, gesplitst in algemene televisie- en radioprogrammakanalen (zie artikel 2.50 e.v. MW 2008), overige media-aanbod, neven- en verenigingsactiviteiten en organisatiekosten (bij landelijke publieke media-instellingen en NPO) of indirecte kosten (bij Ster). Model Va en Vb geeft aan op welke wijze posten volgens deze indeling dienen te worden gerubriceerd. Daarbij is per post de aansluiting met de categoriale indeling vermeld.

2.2.1. Nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten

Voor nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten wordt altijd een gescheiden administratie gevoerd. Met inachtneming van het bepaalde in artikel 2.135, eerste lid MW 2008 worden de inkomsten uit neven- en verenigingsactiviteiten (waaronder inkomsten uit vermogen) aangewend voor de verzorging van media-aanbod van de publieke media-instelling. Dit betreft ook de gerealiseerde koerswinsten, ofwel het verschil tussen de verkoopopbrengst en de boekwaarde. Genomen koersverliezen kunnen eerst met gerealiseerde koerswinsten worden verrekend alvorens saldering met andere verenigingsgebonden baten en lasten plaatsvindt. Noodzakelijke afboekingen in verband met niet-gerealiseerde boekverliezen, waarbij de beurswaarde respectievelijk de marktwaaarde lager is dan de verkrijgingsprijs, kunnen in het jaar eerst met de gerealiseerde koerswinsten worden verrekend, alvorens het bepaalde in artikel 2.135, eerste lid MW 2008 van toepassing is.

De toerekening van de resultaten van neven- en verenigingsactiviteiten naar het media-aanbod (artikel 2.135, eerste lid MW 2008), wordt gespecificeerd in Model IV. Hierbij wordt een toelichting opgenomen voor de verschillende verenigingsactiviteiten die in het exploitatieoverzicht zijn verantwoord. Indien er, na verrekening met een eventueel positief resultaat uit de programmabladen, sprake is van een negatief saldo uit verenigingsactiviteiten, dient dit expliciet ten laste van de algemene (verenigings)reserve te worden gebracht.

Een toelichting van de nevenactiviteiten per cluster wordt gegeven conform model VI bij de additionele informatie. Het totaal dient aan te sluiten met de kolom nevenactiviteiten uit Model IV.

2.2.2. (directe) kosten media-aanbod, neven- en verenigingsactiviteiten

Onder directe kosten dienen die kosten te worden verstaan die samenhangen met de kernactiviteiten (activiteiten gericht op de voortbrenging van een of meerdere producten) van de organisatie. Hierbij wordt voor de publieke media-instellingen, media-aanbod als verschillende producten gedefinieerd. Onder de directe kosten zijn opgenomen de personele kosten van eigen medewerkers en overige medewerkers, de facilitaire kosten en de overige programmakosten.

2.2.3. Organisatie kosten

Alle kosten van de landelijke publieke media-instellingen en NPO die niet rechtstreeks samenhangen met de kernactiviteiten van de organisatie en dus samenhangen met ondersteunende activiteiten, worden aangemerkt als organisatie kosten. Ster gebruikt de term 'indirecte kosten' in plaats van 'organisatiekosten'.

De organisatiekosten en de vergoeding worden in een aparte kolom ingevuld (zie model IV). De lasten op de platforms, nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten bestaan dus alleen nog maar uit directe kosten. Op de laatste kostenregel 'Toerekening organisatiekosten' kunnen de organisatiekosten toegerekend worden aan de verenigings- en nevenactiviteiten. De toerekening van de organisatiekosten aan neven- en verenigingsactiviteiten dient plaats te vinden op bedrijfseconomische grondslagen.

De basis voor toerekening van de resterende organisatiekosten aan nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten is de kostprijs. Voor de toerekening van de organisatie kosten worden de volgende organisatiekostensoorten onderscheiden:

- personele organisatiekosten,
- huisvestingskosten, en
- overige algemene organisatiekosten.

Bij de toerekening van organisatiekosten aan neven-en verenigingsactiviteiten worden enkele van de in model Vb gedefinieerde categorieën organisatiekosten uitgezonderd. Dit betreft mediaspecifieke overhead die ook voorheen niet zijn toegerekend aan neven- en verenigingsactiviteiten. Het betreft de rubrieken A2, A9, A10, B1 t/m B4 en dat deel van de onder rubriek C begrepen huisvestingskosten dat samenhangt met het gebruik van het bedrijfspand voor mediaspecifieke activiteiten.

Personele organisatiekosten

Voor de toerekening van de personele organisatiekosten wordt de opslagcalculatiemethode gehanteerd. Grondslag voor het opslagpercentage is de verhouding tussen de personele organisatiekosten, verminderd met de personele kosten in de uitzonderingsrubrieken, en de directe personele kosten, verhoogd met personele lasten in de uitzonderingsrubrieken.

Voorbeeld 1:		
A:	Totaal directe personele kosten zijn	€ 100,
	Totaal personele organisatiekostenkosten	€ 10.
	De opslag (A) voor de personele organisatiekosten is dan $10/100 = 10\%$	
De neven- of verenigingsactiviteit heeft € 40 directe personele kosten. Dan wordt opslag A toegepast. In dit voorbeeld is dat 10% van € 40 = € 4.		

Huisvestingskosten

De toerekening van de huisvestingskosten voor niet media-specifiek gebruik, vindt plaats op basis van de door de nevenactiviteit of verenigingsactiviteit gebruikte vloeroppervlakte (m²).

Voorbeeld 2:		
B:	Totale vloeroppervlakte bedraagt	150m ²

	De neven- of verenigingsactiviteit gebruikt hiervan	15m ² .
De toerekening (B) voor de huisvestingskosten is dan $15/150 = 10\%$.		
Totale huisvestingskosten bedragen € 100. Dan wordt de toerekening B toegepast. In dit voorbeeld is dat 10% van € 100 = € 10.		

Overige algemene kosten

Voor de toerekening van de overige algemene organisatiekosten wordt (conform de personele organisatiekosten) de opslagcalculatiemethode gehanteerd. Grondslag voor het opslagpercentage is de verhouding tussen de algemene organisatie kosten, verminderd met de overige kosten in de uitzonderingsrubrieken, en de directe overige algemene verhoogd met de overige kosten in de uitzonderingsrubrieken.

Voorbeeld 3:		
C:	Totaal facilitaire kosten en overige directe kosten zijn	€ 50
	Totaal overige algemene organisatiekosten	€ 10
	De opslag (C) voor de overige algemeneorganisatie kosten is dan $10/50 = 20\%$	
De neven- of verenigingsactiviteit heeft € 15 directe facilitaire kosten en overige kosten. Dan wordt opslag C toegepast. In dit voorbeeld is dat 20% van € 15 = € 3.		

2.2.4. Aantal fte ultimo boekjaar

Het aantal medewerkers in Full Time Equivalent dat ultimo boekjaar in dienst is bij de publieke media-instelling wordt aangegeven in Model III en Model IV.

2.2.5. Gemiddeld aantal fte over het boekjaar

Het gemiddeld aantal medewerkers in Full Time Equivalent dat over het boekjaar in dienst is geweest bij de publieke media-instelling, wordt aangegeven in Model III en Model IV.

2.2.6. Bezoldiging bestuurders, directie en toezichthouders

In de toelichting wordt overeenkomstig artikel 383 BW 2 opgave gedaan van de bezoldiging van de gezamenlijke bestuurders en gewezen bestuurders en, afzonderlijk, voor de gezamenlijke toezichthouders en gewezen toezichthouders. De bedragen dienen in het boekjaar ten laste van de publieke media-instelling te zijn verantwoord. Op overeenkomstige wijze wordt afzonderlijk opgave gedaan van de bezoldiging van de gezamenlijke directieleden en gewezen directieleden. De wijze waarop de bezoldiging wordt berekend is overeenkomstig de berekeningswijze, zoals deze is bepaald in Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) die op 1 januari 2013 in werking is getreden. Volgens artikel 1.3 eerste lid onderdeel d vallen de landelijke publieke media-instellingen, NPO en Ster onder het bezoldigingsmaximum en het openbaarmakingsregime. De WNT geldt voor topfunctionarissen die werken bij instellingen die onder de WNT vallen. Topfunctionarissen zijn conform artikel 1.1 lid b:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
2. hoogste ondergeschikte of leden van de groep hoogste ondergeschikten;
3. degene(n) belast met de dagelijkse leiding.

Voor nadere bepalingen omtrent de hoogte van het bezoldigingsmaximum en de berekening wordt verwezen naar de WNT paragraaf 2.

In de financiële verantwoording dient van iedere (gewezen) bestuurder de bezoldiging openbaar te

worden gemaakt conform de bepalingen in paragraaf 4 van de WNT. Indien een bestuurder naast zijn besturende functie eveneens presentator is bij de media-instelling dient de verdeling in de financiële verantwoording inzichtelijk te worden gemaakt.

Indien een (gewezen) bestuurder meer bezoldiging heeft ontvangen dan het bezoldigingsmaximum zoals bepaald in de WNT, is het meerdere een onverschuldigde betaling conform artikel 1.6 WNT.

Voor leden van Raden van Commissarissen en leden van Raden van Toezicht zijn specifieke bepalingen opgenomen in de WNT in artikel 3.2. Voor deze leden geldt eveneens het openbaarmakingsregime.

Jaarlijks dienen de bezoldigingen voor 1 juli van het jaar volgend op het boekjaar te worden gemeld.

2.2.7. Verantwoording in het kader van het BPPO

Op grond van artikel 2.3 derde lid onderdeel b MW 2008 is door de raad van bestuur van de NPO 'Het Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep' opgesteld. Het bedrag dat uiteindelijk is toegestaan om boven het maximum van categorie C aan een Presentator toe te kennen, mag bij ledenverenigingen ten aanzien van contracten aangegaan na 1 september 2009 niet betaald worden uit de omroepbudgetten, maar alleen uit de verenigingsmiddelen. Dit geldt eveneens voor het deel van het dienstverband dat een bestuurder tevens presentator bij de media-instelling is. Het bedrag dat uit verenigingsmiddelen is betaald, wordt in de toelichting bij Model IV opgenomen. De media-instelling dient op adequate wijze toe te lichten hoe het bedrag, dat uit verenigingsmiddelen is betaald, tot stand is gekomen.

2.2.8. Bijzonderheden

De bijzonderheden die zich in het boekjaar hebben voorgedaan worden tekstueel toegelicht. Dit betreft onder meer:

- toelichting op de wijziging van verdeelsleutels bij de vaststelling van de lasten
- toelichting op een aanzienlijke stijging of daling (meer dan 10%) van balansposten, baten en lasten ten opzichte van vorig jaar
- toelichting op bijzondere waardeverminderingen
- toelichting als een post van de exploitatierekening volgens de categoriale indeling meer dan 10% afwijkt van de begroting zoals bedoeld in de artikelen 2.147 MW 2008 of de begroting van de Ster zoals bedoeld in artikel 14, tweede lid van de statuten van de Ster.
- De overige bedrijfslasten dienen, ongeacht hun omvang en/of afwijking ten opzichte van voorgaand jaar danwel begroting, te worden toegelicht. De omvang van de toelichting mag hierbij wel worden afgestemd op de omvang van de betreffende lasten.

2.3. Kasstroomoverzicht

Hierbij wordt Model II kasstroomoverzicht gevolgd. De kasstromen worden hierbij ingedeeld naar herkomst uit operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten.

3. Additionele informatie

In geval van fusieomroepen dient een samengevoegde balans en exploitatierekening te worden aangeleverd, hiervoor kan worden verwezen naar paragraaf 1.4 van dit Handboek.

3.1. Aanvullende toelichting bij de balans en exploitatierekening

3.1.1. Vlottende Activa

Vorraden

Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod

Voor het nog niet verspreide media-aanbod wordt per bepaald media-aanbod de hoogte van de ontvangen bijdragen van derden gespecificeerd, waarbij ook de organisatie wordt vermeld die de bijdrage heeft verstrekt (Model VII).

3.1.2. Eigen Vermogen

Reserve voor media-aanbod

Een negatieve reserve voor media-aanbod wordt toegelicht.

Samengevoegde balans en exploitatierekening (in geval van samenwerkingsvereniging)

De balans en exploitatierekening van de samenwerkingsvereniging en de bovenliggende entiteiten worden in de additionele informatie samengebracht in een samengevoegde balans met toelichting (model I) en exploitatierekening met toelichting (model III en IV). De samengevoegde balans bestaat uit cijfers van het geheel van de groep, als ware dit een geconsolideerde jaarrekening. Expliciet dient de samenstelling en omvang van het Eigen Vermogen te worden verantwoord inclusief resultaatbestemming.

3.1.3. Exploitatierekening

Lasten onafhankelijk product

Door de landelijke publieke media-instellingen wordt een opgave verstrekt van de totale lasten, zoals opgenomen in de exploitatierekening van het betreffende boekjaar, die samenhangen met de verzorging van media-aanbod dat bestaat uit Europese producties die kunnen worden aangemerkt als onafhankelijke productie als bedoeld in de artikelen 2.116 t/m 2.121 MW 2008.²⁾

De NPO rapporteert jaarlijks vóór 1 juli aan het Commissariaat hoeveel procent van het totaal van de budgetten, bedoeld in artikel 2.149, eerste lid MW 2008, met uitzondering van onderdeel e, die ter beschikking zijn gesteld voor het verzorgen van media-aanbod, is besteed aan Europese producties als bedoeld in artikel 2.116 en 2.120 MW 2008 die kunnen worden aangemerkt als onafhankelijke productie. Hiervoor gebruikt de NPO de opgaven door de landelijke publieke media-instellingen.

3.2. Sponsorbijdragen en bijdragen van derden

Onder verwijzing naar artikel 2.106 t/m 2.114 MW 2008 wordt jaarlijks een gespecificeerd overzicht (Model VII) verstrekt van alle sponsorbijdragen en andere bijdragen van derden die in het boekjaar in de exploitatierekening zijn verantwoord voor de verspreiding van media-aanbod.

Sponsoring is het verstrekken van financiële of andere bijdragen door een onderneming of een natuurlijke persoon, die zich gewoonlijk niet bezighoudt met de vervaardiging van mediadiensten of media-aanbod, ten behoeve van de totstandkoming of aankoop van media-aanbod teneinde de verspreiding daarvan naar het algemene publiek of een deel daarvan te bevorderen of mogelijk te maken (artikel 1.1, lid 1, MW 2008).

Onder sponsoring van media-aanbod wordt niet verstaan het verstrekken van een bijdrage ten behoeve van de totstandkoming of aankoop van media-aanbod door:

- a. overheidsinstellingen en andere instellingen die geen particuliere onderneming uitoefenen;
- b. de publieke media-instelling die het media-aanbod waarvoor de bijdrage wordt verstrekt, verzorgt;
- c. de (co)producent die zich gewoonlijk bezighoudt met de vervaardiging van mediadiensten of media-aanbod en geheel of gedeeltelijk is belast met de productie van het media-aanbod waarvoor de bijdrage wordt verstrekt.³⁾

Zoals toegelicht in paragraaf 3.1.1. wordt dit overzicht ook ingevuld voor het in de voorraad opgenomen nog niet verspreide media-aanbod. Als laatste wordt het overzicht ook ingevuld voor die bijdragen voor verspreid media-aanbod die toch direct door een buitenproducent zijn ontvangen en niet door de publieke media-instelling die het media-aanbod heeft verzorgd.

Sponsorbijdragen en andere bijdragen van derden worden direct met de publieke media-instelling verrekend, zodat deze bijdragen als inkomsten in de jaarrekening van de publieke media-instelling worden verantwoord. Het in mindering brengen van deze bijdragen op de kosten van verzorging van

2) Buiten beschouwing wordt gelaten: programma-aanbod dat betrekking heeft op nieuws, sport en spel. Zie artikel 2.115 tot en met 2.121 van de MW 2008.

3) Bron: artikel 5 BSPO (beleidslijn sponsoring publieke omroep van het CvdM, beleidsbrieven clusterindeling nevenactiviteiten 15/09/2009, 9/7/2009 en 23/12/2008, met kenmerken 18571/2009013905, 2009010013 en SBO-0075B2-yw)

media-aanbod is niet toegestaan. Als bijdragen voor verzorgd media-aanbod toch direct zijn uitbetaald aan de buitenproducent en niet aan de publieke media-instelling die het media-aanbod heeft verspreid, dan blijft de publieke media-instelling verantwoordelijk voor melding van deze bijdragen.

3.3. Toelichting op de nevenactiviteiten per cluster

Zoals toegelicht in paragraaf 2.2.1, wordt dit overzicht (Model VI) ingevuld voor ieder cluster van nevenactiviteiten (conform de beleidsbrieven clusterindeling nevenactiviteiten van het Commissariaat). Voor programmabladen en deelnemingen wordt een exploitatie per individuele 'activiteit' (programmablad, deelneming) aangeleverd. Indien een individuele nevenactiviteit negatief is wordt deze nevenactiviteit separaat verantwoord.

De toegerekende opbrengsten en kosten volgens de ontkoppeling van abonnements- en lidmaatschapsgelden worden in de toelichting separaat zichtbaar gemaakt. Dit betreft de overheveling van de lidmaatschapsgelden begrepen in de abonnementsprijs en eventueel kosten van het programmablad naar de vereniging. De regeling van de ontkoppeling is opgenomen op de website van het Commissariaat.

Model I Balans

	Boekjaar	Voor- gaand boekjaar		Boekjaar	Voorgaand boekjaar
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa			Algemene reserve		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling			Herwaarderingsreserve		
Concessies en vergunningen			Reserve voor media-aanbod		
Overige immateriële vaste activa			Overige reserves		
Materiële vaste activa			Voorzieningen		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen			Voor pensioenen		
Inventaris en inrichting			Voor belastingen		
Andere vaste bedrijfsmiddelen			Overige		
Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering					
Niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar			Langlopende schulden		
			Obligaties en onderhandse leningen		
Financiële vaste activa			Schulden aan kredietinstellingen		
Deelnemingen			Schulden aan leveranciers		
Vordering op deelnemingen			Schulden aan deelnemingen		
Overige effecten			Belastingen en premies sociale verzekeringen		
			Schulden inzake pensioenen		
Vlottende activa			Overige schulden		
Onderhanden werken en gereed product m.b.t. media-aanbod			Overlopende passiva		
Overige voorraden					
Vooruitbetaald op voorraden			Kortlopende schulden		
			Obligaties en onderhandse leningen		
Vorderingen			Schulden aan kredietinstellingen		

Handelsdebiteuren			Schulden aan leveranciers		
Deelnemingen			Schulden aan deelnemingen		
Belastingen en premies sociale verzekeringen			Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Overige vorderingen			Schulden inzake pensioenen		
Overlopende activa			Overige schulden		
Effecten			Overlopende passiva		
Liquide middelen					
Totaal			Totaal		

Model II Kasstroomoverzicht

	Boekjaar	Voorgaand boekjaar
I Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat		
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen vaste activa		
Mutatie voorzieningen		
<i>Bruto kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
Mutatie voorraden		
Mutatie vorderingen		
Mutatie kortlopende schulden		
<i>Netto kasstroom uit operationele activiteiten</i>		
II Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in (im)materiële vaste activa		
Desinvesterings in (im)materiële vaste activa		
Investerings in financiële vaste activa		
Desinvesterings financiële vaste activa		
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>		
III Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden		
Aflossing van langlopende schulden		
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>		
Mutatie liquide middelen I – II + III		
Liquide middelen einde boekjaar		

Liquide middelen begin boekjaar		
Mutatie liquide middelen		

Model III Exploitatierekening volgens categoriale indeling

	Boekjaar	Voorgaand boekjaar	Begroting ¹ *	Afwijking boekjaarbegroting In % van begroting
Baten				
1. Media-aanbod				
2. Programmagebonden eigen bijdragen				
3. Opbrengst programmabladen				
4. Opbrengst overige nevenactiviteiten				
5. Opbrengst Verenigingsactiviteiten				
6. Overige bedrijfsopbrengsten				
7. <i>Som der bedrijfsopbrengsten</i>				
Lasten				
8. Lonen en salarissen				
9. Sociale lasten				
10. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa				
11. Bijzondere waardevermindering van vlottende activa				
12. Directe productiekosten				
13. Overige bedrijfslasten				
15. <i>Som der bedrijfslasten</i>				
16. Bedrijfsresultaat				
17. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren				
18. Rentebaten en inkomsten uit beleggingen				
19. Waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren				
20. Waardeverandering van beleggingen resp. effecten				
21. Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)				
22. <i>Som der financiële baten en lasten</i>				

25. Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening				
26. Over te dragen reserve voor media-aanbod				
27. Exploitatieresultaat na overdracht				
28. FTE gemiddeld				
29. FTE ultimo ²				

¹ Zoals bedoeld in artikelen 2.147 en, 2.148 MW 2008; voor de Ster de begroting zoals bedoeld in de statuten, artikel 14, 2e lid. Opnemen van de begroting geldt niet voor de individuele landelijke publieke media-instellingen, maar alleen voor de landelijke publieke omroep als geheel en Ster

² Opgave van de feitelijk aanwezige bezetting (exclusief vacatures), voorzover in dienst van de publieke media-instelling.

Model IV Toelichting op exploitatierekening volgens categoriale indeling

	Radio	TV	OMA	Nevenactiviteiten	Verenigingsactiviteiten	Organisatiekosten	Totaal
Baten							
1. Media-aanbod							
2. Programmagebonden eigen bijdragen							
3. Opbrengst programmabladen							
4. Opbrengst overige nevenactiviteiten							
5. Opbrengst Verenigingsactiviteiten							
6. Overige bedrijfsopbrengsten							
7. Som der bedrijfsopbrengsten							
Lasten							
8. Lonen en salarissen							
9. Sociale lasten							
10. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa							
11. Bijzondere waardevermindering van vlottende activa							
12. Directe productiekosten							
13. Overige bedrijfslasten							
14. Toerekening organisatiekosten							
15. Som der bedrijfslasten							
16. Bedrijfsresultaat							
17. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren							
18. Rentebaten en inkomsten uit beleggingen							
19. Waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren							

20. Waardeverandering van beleggingen resp. effecten							
21. Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)							
22. Som der financiële baten en lasten							
23. Exploitatieresultaat voor toerekeningen Eigen Bijdragen							
24. Toerekening resultaat niet-prog.gebonden EB							
25. Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening							
26. Over te dragen reserve voor media-aanbod							
27. Exploitatieresultaat na overdracht							
28. FTE gemiddeld							
29. FTE ultimo ¹							

¹ Opgave van de feitelijk aanwezige bezetting (exclusief vacatures), voorzover in dienst van de publieke media-instelling

Model Va specificatie bij exploitatierekening (model IV en V) volgens de categoriale indeling ⁴⁾

BATEN				Toelichting
Media-aanbod	1.1	Vergoedingen OCW/raad van bestuur Stichting Nederlandse Publieke Omroep		Inclusief overige wettelijke bijdragen
Programmagebonden eigen bijdragen	2.1	Bijdragen Stimuleringsfonds		
	2.2	Bijdragen CoBO		
	2.3		CoBO-fonds	reguliere CoBO-bijdragen
	2.4		Filmfonds CoBO	filmfonds via CoBO
	2.5	Bijdragen coproducenten		
	2.6	Sponsorbijdragen		zie artikelen 2.113, 2.114 eerste en tweede lid MW 2008
	2.7	Bijdragen overige derden		zie artikelen 2.113, 2.114 tweede lid MW 2008
	2.8	Overige programmaopbrengsten		zoals opbrengst kaartverkoop, aan derden doorberekende salarissen e.d. buiten de publieke media-instelling
	2.9	Opbrengsten gebruiksrechten		zoals abonnementen, sms opbrengsten e.d.
	2.10	Reclameopbrengsten		
Opbrengst Programmabladen	3.1	Opbrengst abonnementsgelden		na aftrek verschuldigde BTW en voorziening voor non-betaling e.d.

4) Uitzonderingen voor de Ster zijn bij het desbetreffende onderdeel aangegeven.

	3.2	Opbrengst losse verkoop		na aftrek retouren
	3.3	Opbrengst advertenties		
Opbrengst overige nevenactiviteiten	4.1	Opbrengst verkoop geluidsdragers e.d.		al dan niet via derden
	4.2	Opbrengst uitzendrechten/formats Nevenactiviteiten		Exclusief aan publieke media-instelling (welke worden verrekend met de kosten)
	4.3	Opbrengst verhuurde panden		
	4.4	Aan derden doorberekende salarissen e.d.		excl. radio, televisie en overig media-aanbod; Exclusief aan publieke media-instelling ((welke worden verrekend met de kosten)
	4.5	Overige nevenactiviteiten		
Opbrengst vereniging (-sactiviteiten)	5.1	Contributies leden		
	5.2	Opbrengst ledenbladen		zijnde niet-programmabladen
	5.3	Overige opbrengsten ten bate van de vereniging		dotaties, legaten
Overige bedrijfsopbrengsten	6	Overige bedrijfsopbrengsten NPO		

Totale Baten Σ 1 t/m 6

LASTEN				Toelichting
Lonen en salarissen	8.1	Salarissen CAO personeel		
	8.2	Vakantiegeld (idem)		
	8.3	Decemberuitkering (idem)		
	8.4	Overwerk 100 en 150% (idem)		
	8.5	NRD vergoeding (idem)		
	8.6	Doorberekende lonen en salarissen		alleen aan publieke media-instelling
	8.7	Dotatie reorganisatievoorziening		
	8.8	Mutatie verplichtingen openstaande vakantie-uren		
	8.9	Reiskosten woon-werk verkeer		indien vaste vergoeding; opslag% over 7.1 t/m 7.6.
	8.10	WAO uitkeringen		
	8.11	Overlijdensuitkeringen		
	8.12	Gratificaties/Jubileumuitkeringen		
Sociale lasten	9.1	Pensioenlasten		jaarlijks vergelijken van werkelijke kosten en opslag. Het verschil naar exploitaties toerekenen o.b.v. werkelijke loonsom.
	9.2	Werkgeversaandeel soc.verz. wetten		Idem
	9.3	Bijdrage werkgever in		Idem

		ziektkostenverzekering		
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	10.1	Afschrijving inventaris en inrichting		
	10.2	Afschrijving facilitaire apparatuur		
	10.3	Afschrijving hardware en software		
	10.4	Afschrijving gebouwen		
Bijzondere waarde-verminderingen vlottende activa	11.1	Afschrijvingen media-aanbod		alleen de niet reguliere afschrijvingen
	11.2	Idem voorraad geluidsdragers e.d.		
	11.3	Idem m.b.t. programmabladen		
<i>Directe productiekosten</i>	12.1	Distributiekosten		
	12.2	Technische productiekosten media-aanbod		
	12.2.1		ENG/EFP materiaal	
	12.2.2		Faciliteiten NOB en overigen	inclusief verrekening interne cameraploeg
	12.2.3		Verbindingen	
	12.2.4		Huur van locaties	
	12.2.5		Ster: Technische diensten RTV	
	12.2.6		Ster: Data en distributiekosten RTV	
	12.3	Overige productiekosten media-aanbod		
	12.3.1		Honorering freelancers	
	12.3.2		Uitzendrechten	
	12.3.3		Algemene kosten freelance personeel	
	12.3.4		Overige programmakosten	waaronder begrepen de direct toerekenbare kosten 12.1 tot en met 12.3
	12.4	Programmabladen		
	12.4.1		Druk- en verzendkosten	
	12.4.2		Artikelen, foto's e.d.	
	12.4.3		Kosten advertentieacquisitie	
	12.4.4		Kortingen reclamebureau	
	12.4.5		Plaatsingskosten advertenties	
	12.4.6		Distributiekosten	
	12.4.7		Wervingskosten abonnees	
	12.5	Sales (geluidsdragers, boeken e.d.) Ster: Research	Ster: bereiksonderzoek, ad hoc onderzoek en overig onderzoek	

		Ster: PR en Communicatie	Ster: marketing communicatie, corporate communicatie, interne communicatie, web en overige middelen	
	12.5.1		Directe productiekosten	
	12.5.2		Auteursrechten e.d.	
	12.5.3		Distributiekosten	
	12.5.4		Promotiekosten	
	12.5.5		Afschrijving voorraden	geen bijzondere waardeverminderingen opgenomen onder 10.2
	12.6	Directe kosten vereniging		met betrekking tot het goed en democratisch functioneren van de vereniging
	12.6.1		Productie- en verzendkosten betaaldocumenten	
	12.6.2		Kosten ledenadministratie	
	12.6.3		Kosten verzorging ledenvergaderingen	
	12.6.4		Kosten ledenwerving	
	12.6.5		Overige directe kosten vereniging	
	12.6.6		BPPO	
Overige bedrijfslasten	13.1	Overige kosten CAO personeel		
	13.1.1		Reiskosten woon-werk verkeer	indien variabele vergoeding
	13.1.2		Overige personele lasten	bijvoorbeeld kerstpakketten, kinderdagverblijf, vakbond, studiekosten, telefoon, auto, bijdrage werkgever inzake maaltijdverzorging
	13.2	Uitbesteed werk aan bedrijven		uitzendbureau's, advieskosten, bewaking, catering, schoonmaakkosten
	13.3	Overige aan afdeling gerelateerde algemene kosten		vergaderkosten, porti, drukkosten, e.d.
	13.4	Promotiekosten (inclusief in- en externe betrekkingen)		
	13.4.1		Advertenties dag- en weekbladen	
	13.4.2		Kosten onderzoek	
	13.5	Huisvestingskosten		exclusief afschrijving, bewaking, rentelasten
	13.5.1		Huur	aan derden betaalde huren, geen interne (binnen publieke media-instelling) huurverrekeningen

	13.5.2		Belastingen	
	13.5.3		Verzekeringen	
	13.5.4		Onderhoudskosten	
	13.5.5		Kosten interne verhuizingen	
	13.5.6		Onderhoudscontracten	
	13.5.7		Gas, energie en water	
	13.5.8		Onderhoud tuinen	
	13.5.9		Vuilafvoer	
	13.6	Overige kosten		
	13.6.1		Lidmaatschappen branche organisaties	
	13.6.2		Kosten betalingsverkeer	
	13.6.3		Overige kosten	
Toerekening organisatie kosten	14			Toerekening aan neven- en verenigingsactiviteiten, voor 2.42 omroepen wel toerekening aan platforms

Totale lasten Σ 8 t/m 14

				Toelichting
Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren	17.1	Opbrengst deelnemingen		
Rentebaten en inkomsten uit beleggingen	18.1	Renteopbrengsten op liquiditeiten		eliminatie interne renteverrekeningen
	18.2	Resultaat op beleggingen		inclusief gerealiseerde boekwinsten en ongerealiseerde koerswinsten
Waardeverandering op vorderingen die tot de vaste activa behoren	19.1	Afwaardering deelnemingen		
Waardeverandering van beleggingen respectievelijk effecten	20			indien ultimo boekjaar de boekwaarde respectievelijk de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs
Rentelasten en soortgelijke kosten	21			eliminieren interne renteverrekeningen
Toerekening resultaat niet-prog.gebonden EB	24			Toerekening aan media-aanbod

Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening Σ 1 t/m 6 en 8 t/m 14 en 17 t/m 24

				Toelichting
Over te dragen reserve media-aanbod	26			

Exploitatiesaldo Σ 1 t/m 6 en 8 t/m 14 en 17 t/m 24 en 26

Model Vb Definitie organisatie kosten bij exploitatierekening (model IV en V) ⁵⁾

Organisatiekosten	Subcategorie		Toelichting
A. Generieke Overhead	A1	Directie	• Loonkosten ¹ algemene directie • Vacatiegelden Raad van Toezicht (indien geen onderdeel van de vereniging)
	A2	Hoger management in primair proces	• Loonkosten hogere managementfuncties in het primair proces. Het betreft hier de hoofden van platforms (bijv. Hoofd TV, Hoofd Radio) en de hoofden van genreclusters (bijv. Hoofd Nieuws, Hoofd Kunst & Cultuur etc.). Overige managementfuncties in het primair proces vallen onder directe kosten.
	A3	Secretariële ondersteuning (ten bate van directie/management)	• Loonkosten van secretariële ondersteuning van de algemene directie en de hogere managementfuncties in het primair proces. De stelregel geldt dat secretaresses en assistenten van indirecte functies als indirect kunnen worden beschouwd, en secretaresses en assistenten van directe functies als direct • Kosten van tijdelijke inhuur van secretariële ondersteuning
	A4	Beleid & Strategie	• Loonkosten van beleidsmedewerkers, beleidsadviseurs, en strategisch medewerkers • Kosten van tijdelijke inhuur van beleids- en strategisch medewerkers • Kosten van beleids-, organisatie- en strategisch advies • Kosten van organisatieadvies samenhangend met reorganisaties
	A5	OR	• Loonkosten van leden OR. • Loonkosten van tijdelijke vervanging vaste OR-leden • Advieskosten OR
	A6	Financiën en Inkoop	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met (financiële) administratie. • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met externe financiële planning (begrotingen) en externe verantwoording (kwartaalverslagen, jaarverslagen etc.) • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met interne budgetverdelingen (begrotingen) en interne management accountant (verantwoording) • Loonkosten van medewerkers die zich een significant deel van hun arbeidstijd bezighouden met inkoopactiviteiten (>50%). Het betreft hier niet de aankoop van programma's, uitzendrechten, en overige programmatische licenties • Kosten tijdelijke inhuur administratieve en financieel medewerkers • Kosten fiscaal adviseurs • Externe kosten jaarverslag en overige rapportages • Accountantskosten • Bank- en incassokosten
	A7	Personeels-zaken, HR, personeels-administratie	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met personeelszaken en Human Resource Management • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met personeels- en salarisadministratie • Kosten van tijdelijke inhuur medewerkers personeelszaken, HRM, personeels- en salarisadministratie • Kosten extern personeels- en HRM-advies. • Kosten uitbesteding personeels- en salarisadministratie. • Kosten personeelswerving • Sollicitatiekosten • Kosten in-, door- en uitstroming personeel (opleiding en training zijn ook indirect kosten, maar vallen onder de hoofdcategorie overige indirecte kosten) • Kosten werkzekerheidsafspraken en loopbaanoriëntatie • Afdrachten AWO-fonds • Kosten flankerend personeelsbeleid
	A8	M&C: Communicatie	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met interne communicatie (personeelsvoorlichting, inhoudelijke onderhoud intranet, interne nieuwsbrieven, etc.) en externe communicatie (persvoorlichting etc.) • Tijdelijke inhuur van medewerkers communicatie. • Kosten interne en externe voorlichtingsevenementen (presentatoren, zaalhuur, kosten faciliteiten, decor en rekvisieten, representatie, fotografie, brochures,

5) Dit geldt niet voor Ster

			catering, etc.) • Kosten van bijeenkomsten Public Relations • Kosten perspresentaties • Portokosten • Koeriersdiensten • Drukwerk (incl. papier, mappen etc.) • Kosten kopiëren (incl. papier, mappen etc.) • Kosten scannen • Verzendkosten
	A9	M&C: Omroep-marketing	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met marketing en profilering van de omroep (omroep promotie). Hieronder vallen niet de activiteiten die onderdeel uitmaken van de verenigingsactiviteiten, zoals ledenwerving en ledenbehoud • Tijdelijke inhuur van medewerkers omroepmarketing • Ontwikkelkosten van omroepmarketingcampagne • Kosten advertenties en overige promotie-uitingen • Ontwerp- en layoutkosten van advertenties en overige promotie-uitingen • Kosten promotie-evenementen van omroep (presentatoren, zaalhuur, kosten faciliteiten, decor en rekvisieten, representatie, fotografie, brochures, catering, etc.) • Reclameposters ter promotie van omroep • Promotiematerialen samenhangend met omroepmarketing
	A10	M&C: Programma-marketing (Exclusief Promo's)	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met marketing van het media-aanbod (programmamarketing, presentatorenmarketing, etc.) • Tijdelijke inhuur van medewerkers programmamarketing • Ontwikkelkosten van programmamarketingcampagne • Kosten advertenties en overige promotie-uitingen • Ontwerp- en layoutkosten van advertenties en overige promotie-uitingen • Kosten promotie-evenementen van specifieke programma's (presentatoren, zaalhuur, kosten faciliteiten, decor en rekvisieten, representatie, fotografie, brochures, catering, etc.) • Reclameposters ter promotie van programmering • Promotiematerialen samenhangend met programmamarketing
	A11	Juridische Zaken	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met juridische zaken • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers juridische zaken • Kosten juridisch advies (bijvoorbeeld in geval van reorganisatie) • Kosten Rechtsbijstand • Advocaatkosten • Kosten rechtsgang (griffierechten)
B. Media-specifieke overhead	B1	Programmeringcoördinatie en intekening	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met de intekening op het programmaschema, en daarmee samenhangende coördinerende taken. Het gaat hier enkel om de loonkosten van medewerkers die een significant deel van hun arbeidstijd (>50%) met deze activiteiten bezighouden.
	B2	Markt-onderzoek	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met marktonderzoek ter ondersteuning van de mediaprogrammering • Doorberekende kosten vanuit de NPO-afdeling Publieksonderzoek • Ingekocht marktonderzoek ter ondersteuning van de mediaprogrammering
	B3	Documentatie & Archivering	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met de documentatie en archivering van papieren materialen (beleidsarchief, administratie, jaarverslagen etc.) • Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met de documentatie en archivering van programmamateriaal (videobestanden, audiobestanden, etc.) • Tijdelijke inhuur medewerkers documentatie & archivering • Kosten bewaarbanden • Bewaarloon banden Technicolor • Vernietigingskosten banden • Advieskosten op het gebied van documentatie en archivering
	B4	Idee- en concept-ontwikkeling	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met idee-, concept-, format- en programmaontwikkeling. De loonkosten worden als organisatiekosten aangemerkt, overige kosten worden als directe productiekosten aangemerkt.
C. Huisvesting	C1	Gebouw-kosten (excl. studio)	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met gebouwtechnisch beheer • Tijdelijke inhuur medewerkers gebouwtechnisch beheer • Afschrijvingen op gebouwen en afschrijvingen op verbouwingskosten • Afschrijvingen op installaties • Rentelasten op hypotheek huisvesting • Toegerekende kapitaallasten voor huisvesting, indien pand is gefinancierd met eigen vermogen • Huurlasten van huisvesting • Servicekosten in geval van huur • Huurlasten parkeerterreinen

			• Assurantie samenhangend met huisvesting • Gemeentelijke belastingen, heffingen, en leges (OZB, verontreinigingsheffing) • Waterschapsbelasting • Kosten interne verbouwingen en renovaties • Kosten interne verhuizingen • Tekeningenbeheer • Onderhoudskosten (timmer- en metselwerk, loodgieterskosten, elektriciteitswerk, schilderwerk, stoffeerwerk, reparatiewerkzaamheden vloer, afpompen koelmachine, verhelpen storingen, periodieke inspecties, kosten onderhoudscontracten, etc.) • Reparatie en klein onderhoud • Dotatie voorziening onderhoud • Kosten plantenbakken • Kosten onderhoud tuinen
	C2	Inventaris	• Afschrijvingen inventaris met een kostprijs > € 2.500 • Kosten inventaris met een kostprijs < € 2.500 (bureaus, bureaustoelen, ventilatoren, etc.) • Aanschaf bedrijfsmiddelen • Onderhoud inventaris
	C3	GWE	• Kosten gas • Kosten water • Kosten elektra (excl. studio)
	C4	Gebouw-exploitatie	• Loonkosten van medewerkers die zich bezighouden met huishoudelijke zaken • Loonkosten van medewerkers beveiliging, receptie • Loonkosten van medewerkers klantcontactcentrum en telefonisten • Kosten van tijdelijke inhuur medewerkers huishoudelijke zaken, beveiliging en receptie, klantcontactcentrum en telefonisten. • Kosten van uitbesteding huishoudelijke zaken, beveiliging en receptie, klantcontactcentrum en telefonisten. • Kosten inbraakinstallatie • Kosten beveiligingscamera's • Schoonmaakkosten (zowel kosten van personeel als schoonmaakmiddelen) • Kosten sanitaire artikelen • Kosten vuilafvoer • Advieskosten ten aanzien van huisvesting
	C5	Postkamer & Repro	• Loonkosten van medewerkers postkamer en repro • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers postkamer en repro • Koeriersdiensten direct samenhangend met postbehandeling (interne haal- en brengservices, stadsritten)
	C6	Catering (niet aan maken programma verbonden)	• Loonkosten medewerkers catering • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers catering • Kosten koffieautomaten (afschrijving, automaat, koffie, thee) • Kosten overige vrij verkrijgbare (voedings-)producten (suiker, melk, roerstaafjes, bekers etc.) (waarbij geen sprake is van een noodzakelijke declaratie of vergoeding van de medewerker) • Kosten serviesgoed en keukengerei
D. ICT	D1	Automatisering en werkplek-ondersteuning	• Loonkosten medewerkers die zich bezighouden met automatisering en werkplekondersteuning • Kosten tijdelijke inhuur medewerkers automatisering en werkplekondersteuning • Kosten installatie en implementatie hardware en softwaresystemen • Kosten onderhoud automatiseringshardware en -software • Kosten onderhoud netwerk • Kosten serviceovereenkomsten • Desktop PC's en laptops • Desk phones • Printers, printer services, cartridges etc. • Overige generieke hardware (hard drives, chargers, batterijen etc.) • Werkpleksoftware • Web based applicatiekosten • Kosten generieke ICT-licenties en certificaten • Afschrijvingen op licenties • Verzekeringskosten hardware en software • Kosten leasecontracten ICT-hardware en -software • Doorberekening ICT-kosten NPO • Kosten advies mbt ICT, automatisering en werkplekondersteuning
	D2	Algemene ICT-infrastructuur	• Kosten internet en data hosting • Internet abonnementskosten • Kosten email hosting en VPN services • Kosten interne en externe housing en hosting (servercapaciteit) • Kosten domeinregistratie

			• Netwerk- en systeemcomponenten (routers, switchers, interne bekabeling etc.) • Netwerk- en systeemsoftware • Kosten glasvezelverbindingen
E. Overige organisatiekosten	E1	Opleidingen en trainingen	• Kosten opleiding en studie • Kosten educatief verlof • Kosten trainingen en cursussen (excl. direct aan programma's gerelateerd) • Kosten deelname (educatief) congres • Kosten coaching
	E2	Ziekteverlof en uitkeringen	• Loonkosten medewerkers langdurig ziekte- en arbeidsongeschiktheidsverlof • Kosten arbodienst • Kosten bedrijfsarts • Kosten zwangerschapsverlof • Kosten zorgverlof • Ontslagvergoedingen • Kosten Sociaal Plan • Dotatie reorganisatievoorzieningen samenhangend met personeel
	E3	Algemene Kredietrente	• Algemene lasten kredietrente, niet direct samenhangend met de financiering van huisvesting, ICT, productiefaciliteiten etc.
	E4	Reis- en verblijfkosten indirect personeel	• Reis- en verblijfkosten binnenland en buitenland • Parkeer, tol- en veergelden • Auto km-vergoeding • Autohuur (inclusief benzine) • OV-kaart en OV-fiets • Visa, vergunningen en permits
	E5	Telefoon-kosten indirect personeel	• Telefoonvergoeding • Kosten abonnementen mobiele telefonie • Gesprekskosten mobiele telefonie • Mobiele telefoon hardware • Telefoonkosten binnenland en buitenland • Telefoonkosten centrale • Projectkosten en advieskosten samenhangend met telefonie
	E6	Algemene persoons-gebonden kosten	• Representatie binnenland en buitenland (voor indirect personeel) • Kosten bedrijfsauto's • Afschrijving bedrijfsauto's • Werkgeversbijdrage kantinekosten • Kosten dienstkleding (incl. wasserij en stomerij) • Kerstpakkiet • Geschenken, cadeaus, bloemen • Gratificaties, jubilea, afscheid • Personeeluitjes en -feesten
	E7	Overige kosten indirect personeel	• Kantoorbenodigdheden (incl. magazijn) • Vergader- en receptiekosten • Abonnementen • Lectuur, boeken en tijdschriften • Relatiegeschenken • Gedecclareerde catering indirecte functies • Overige declaraties

¹ Onder Loonkosten worden de volgende kosten verstaan: salariskosten, sociale lasten, pensioenlasten, december- en vakantieuitkering, NRD-uitkering, arbeidsmarkttoeslagen, werkgeversbijdrage zorgverzekeringen.

Model VI Toelichting op nevenactiviteiten per cluster ⁶⁾

	Cluster 1	Cluster 2	Cluster ..	Cluster 13	Totaal
Baten					
2. Programmagebonden eigen bijdragen					
3. Opbrengst programmabladen					

6) Voor officiële terminologie wordt verwezen naar de Mediawet 2008 en regelgeving van het Commissariaat voor de Media. Voor programmabladen en deelnemingen dient per individuele activiteit financiële verantwoording plaats te vinden.

4. Opbrengst overige nevenactiviteiten					
6. Overige bedrijfsopbrengsten					
7. Som der bedrijfsopbrengsten					
Lasten					
8. Lonen en salarissen					
9. Sociale lasten					
10. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa					
11. Bijzondere waardevermindering van vlottende activa					
12. Directe productiekosten					
13. Overige bedrijfslasten					
14. Toerekeningorganisatie kosten					
15. Som der bedrijfslasten					
16. Bedrijfsresultaat					
17. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren					
18. Rentebaten en inkomsten uit beleggingen					
19. Waardeverandering van vorderingen die tot de vaste activa behoren					
20. Waardeverandering van beleggingen resp. effecten					
21. Rentelasten en soortgelijke kosten (-/-)					
22. Som der financiële baten en lasten					
23. Exploitatieresultaat voor toerekeningen Eigen Bijdragen					

Model VII Sponsorbijdragen en bijdragen van derden ⁷⁾

Titel Media-aanbod	Aantal afleveringen	naam organisatie	totale bijdrage in €	commerciële sponsoring	specificatie bijdragen derden in €		
					CoBO- fonds	Stimulerings- fonds	overige derden

7) Voor officiële terminologie wordt verwezen naar de Mediawet 2008 en regelgeving van het Commissariaat voor de Media.

Aansluiting exploitatierekening----->>>>	0	0	0	0	0
Aansluiting 'vermindering van voorraad' in balans ----->>>>	0	0	0	0	0
Totaal ontvangen bijdragen derden door buitenproducent---->>>>	0	0	0	0	0

Verklaring kolommen	
Media-aanbodtitel	De naam van het media-aanbod waarvoor een bijdrage van een sponsor of een derde is ontvangen.
Aantal afleveringen	Het aantal afleveringen van het media-aanbod waarop de bijdrage betrekking heeft.
Naam organisatie	De naam van de organisatie of instelling die een bijdrage heeft verstrekt.
Totale bijdrage in €	De financiële bijdragen die zijn ontvangen ten behoeve van media-aanbod. Dit betreft bijdragen van particulieren, ondernemingen, overheidsinstellingen, instellingen zoals genoemd in artikel 1.1, tweede lid MW 2008, overige organisaties.
	Alle bijdragen die in de exploitatierekening zijn verantwoord worden vermeld. Het totaal sluit aan met de exploitatierekening.
	Indien meerdere organisaties bijdragen hebben verstrekt voor één bepaald media-aanbod worden zij apart genoemd.
CoBO-fonds, Stimuleringsfonds	De bijdrage nogmaals invullen indien afkomstig van één van deze fondsen.
Commerciële sponsoring	De bijdrage nogmaals invullen indien afkomstig van een particuliere onderneming.
Overige derden	De bijdrage nogmaals invullen indien afkomstig van een overheidsinstelling, een instelling zoals genoemd in artikel 1.1, tweede lid MW 2008 of een overige organisatie of instelling hier niet eerder genoemd.

Bijlage bij het Handboek Financiële Verantwoording

Controleprotocol publieke media-instellingen

1. Inleiding

Voor welke instellingen geldt dit controleprotocol?

Op basis van de artikelen 2.171, 2.172 en 2.179 MW 2008 is dit protocol van toepassing op de

publieke media-instellingen. Voor de kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag die media-aanbod voor de landelijke publieke mediadienst verzorgen geldt dit alleen voor zover het de activiteiten en financiën betreft die betrekking hebben op het verzorgen van programma-aanbod en daaraan gerelateerd ander media-aanbod.

Doel

De op basis van de artikelen 2.149 t/m 2.159 MW 2008 door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (MOCW) ter beschikking gestelde budgetten worden via het Commissariaat verstrekt aan de raad van bestuur van de NPO die deze gelden ter beschikking stelt aan de landelijke publieke media-instellingen. De Ster wordt op grond van artikel 2.105, derde lid, MW 2008 bekostigd door vermindering van de Ster-opbrengsten met de door de MOCW goedgekeurde uitgaven. Namens de MOCW verwacht de publieke media-instelling van de instellingsaccountant een verklaring van getrouwheid en van rechtmatigheid bij de jaarrekening van de publieke media-instelling evenals een verklaring van getrouwheid bij de Additionele informatie. Het controleprotocol is bedoeld om de verwachtingen van MOCW vast te leggen ten aanzien van deze verklaringen. Deze verklaringen zijn mede de basis voor het oordeel van de departementale accountant bij de departementale jaarrekening.

Wettelijk kader

De landelijke publieke media-instellingen leggen op grond van artikel 2.171, eerste t/m derde lid MW 2008, financiële rekening en verantwoording af aan het Commissariaat over de financiële rechtmatigheid van de uitgaven. Krachtens artikel 2.172, derde lid, MW 2008 zijn nadere regels gesteld voor de inrichting van de jaarrekening. Deze regels zijn opgenomen in het Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2014 (Handboek). Voor het rechtmatigheidsoordeel controleert de instellingsaccountant de naleving van:

- de artikelen van de MW 2008 die zijn vermeld in dit controleprotocol,
- het Handboek en
- de aanwijzingen van het Commissariaat.

Het object van controle is de verantwoording van de publieke media-instelling. De verantwoording bestaat uit de jaarrekening (inclusief jaarverslag volgens artikel 2:391 BW) en de Additionele informatie. Bij de controle van de jaarrekening en de Additionele informatie stelt de instellingsaccountant de getrouwheid daarvan vast. Hieronder worden mede verstaan de toedeling van de kosten naar radio- en televisieprogramma's, overig media-aanbod, nevenactiviteiten en verenigingsactiviteiten en naar categorie (direct – organisatie).

De controle van de jaarrekening is tevens gericht op de financiële rechtmatigheid van de bestedingen en inkomsten. Op grond van zijn controlewerkzaamheden dient de instellingsaccountant een getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel, zoals opgenomen in de Controleverklaring (Model A) af te geven bij de jaarrekening en een getrouwheidsoordeel bij de Additionele informatie (Model B). De controle dient te worden uitgevoerd in overeenstemming met de Controle- en overige standaarden (COS) zoals uitgegeven door de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants en de aanwijzingen zoals opgenomen in dit controleprotocol.

De controle bij de Additionele informatie dient het mogelijk te maken een accountantsoordeel af te geven op de volgende specifieke punt:

- de overeenstemming van de Additionele informatie met de informatie die in de (gepubliceerde) jaarrekening is opgenomen.

Procedure

De landelijke publieke media-instellingen, sturen in overeenstemming met artikel 2.171, tweede lid, MW 2008 vóór 1 mei de jaarrekening in bij het Commissariaat. Op grond van artikel 2.171, derde lid, MW 2008 zendt de NPO vóór 1 juli de opmerkingen over de jaarrekeningen tezamen met de jaarrekening van de NPO aan het Commissariaat. Het Commissariaat stelt op grond van de artikelen 2.173, 7.6 t/m 7.8 MW 2008 vóór 1 september een verantwoording op over het beheer van de mediagelden in het voorgaande boekjaar, voorzien van een getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel van de accountant van het Commissariaat, ten behoeve van MOCW. In deze verantwoording zijn de

vaststellingen opgenomen van de mediabijdragen over voorgaande jaren voor alle publieke media-instellingen, die door tussenkomst van het Commissariaat worden bekostigd. De accountant van het Commissariaat maakt voor de bovengenoemde verantwoording gebruik van de controleverklaringen bij de jaarrekeningen van de publieke media-instellingen. Daarnaast maakt hij gebruik van de jaarlijkse toetsing door het Commissariaat van de financiële rechtmatigheid van de besteding van de mediabijdragen.

Het Commissariaat is belast met de jaarlijkse toetsing van de financiële rechtmatigheid van de besteding van mediagelden op basis van de jaarrekeningen van de landelijke publieke media-instellingen en NPO. De toetsing van de financiële rechtmatigheid geschiedt door het Commissariaat. Een van de beheermaatregelen die het Commissariaat ter beschikking staan is het reviewen van de accountantscontroles bij de landelijke publieke media-instellingen en de NPO. Het doel van de review is het inzicht krijgen in de kwaliteit en toereikendheid van de door de instellingsaccountants uitgevoerde werkzaamheden. De uitkomsten van deze review gebruikt de accountant van het Commissariaat voor de controle van de jaarrekening van het Commissariaat. Het Commissariaat kan de reviewtaak uitbesteden aan een registeraccountant. De reviews worden uitgevoerd mede op basis van een roulatiesysteem.

2. Reikwijdte accountantsonderzoek

Onderzoeksaanpak

De instellingsaccountant neemt in zijn controledossier een risicoanalyse op, waarin expliciet rekening wordt gehouden met de aandachtspunten van dit controleprotocol. Dit controledossier vormt de basis voor een review die het Commissariaat kan (laten) uitvoeren. De instellingsaccountant controleert de financiële rechtmatigheid van de besteding van de mediagelden. De op de financiële rechtmatigheid van toepassing zijnde wettelijke bepalingen uit de MW 2008 zijn onderstaand aangegeven onder financiële transacties. Van de instellingsaccountant wordt verwacht dat hij over de naleving van de bepalingen, zoals hieronder opgenomen onder financiële beheershandelingen, rapporteert in het verslag van bevindingen.

	Financiële transacties MW 2008	Financiële beheershandelingen MW 2008:
Raad van bestuur NPO	2.2, tweede lid, onderdelen i en j, juncto; 2.60; , 2.2, tweede lid; 2.151, eerste en tweede lid; 2.152, t/m 2.159; 2.167, tweede lid; 2.168, tweede en derde; 2.174 en 2.176 tweede lid; 7.16, eerste lid, onderdeel b tweede en derde lid;	2.178, tweede lid 2.115 t/m 2.121
NPO, NTR, Omroepvereniging, Ster	2.24 tweede lid, onderdeel e en derde lid; 2.105, derde lid; 2.135; 2.136; 2.152, tweede lid; 2.174; 2.176; 2.177;	2.109 t/m 2.114; 2.141; 2.142; 2.150; 2.171 t/m 2.173, 2.174a; 2.178, tweede lid;
Kerkgenootschappen/ genootschappen op geestelijke grondslag (2.42)	2.133 t/m 2.135; 2.153, tweede lid; 2.174; 2.176; 2.177;	2.109 t/m 2.114; 2.141; 2.142; 2.150; 2.171 t/m 2.173;

* Niet van toepassing op Stichting Etherreclame

In bepaalde gevallen is een gesubsidieerde instelling in de zin van de Europese regelgeving een aanbestedende dienst. De accountant controleert in dat geval of de instelling de richtlijnen voor Europese aanbesteding naleeft. De accountant gaat na of bij in het controlejaar aangegane verplichtingen de Europese aanbestedingsregels zijn nageleefd. De accountant weegt zijn bevindingen mee in zijn oordeel. Indien de accountantscontrole fouten aan het licht brengt die de instelling niet herstelt, vermeldt de accountant deze in het verslag van bevindingen. Hiervoor geldt een rapportagetolerantie van 0%.

Bij de jaarlijkse toetsing van de financiële rechtmatigheid van alle bestedingen en inkomsten kunnen door het Commissariaat aanwijzingen zijn gegeven. De instellingsaccountant betreft de naleving van de aanwijzingen in zijn controle. Voor zover deze niet zijn nageleefd maakt de instellingsaccountant daarvan melding in het verslag van bevindingen. Tevens weegt de instellingsaccountant eventuele

fouten en onzekerheden die hieruit voortvloeien, bij de strekking van het getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel.

Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De instellingsaccountant richt zijn controle zodanig in dat hij met een betrouwbaarheid van 95% de uitspraak kan doen dat in de verantwoording geen onjuistheden en onzekerheden voorkomen met een belang dat groter is dan de voorgeschreven toleranties. Voor de strekking van de controleverklaring gelden de volgende toleranties:

	Onjuistheden (in de verantwoording)		Onzekerheden (in de controle)	
	Beperking	Afkeuring	Beperking	Oordeelsonthouding
Rechtmatigheid a. Instellingen 2.42 (% van de totale lasten) b. Overige instellingen (% van de totale lasten)	>5 en <10 >1 en <3	=>10 =>3	>5 en <10 >3 en <10	=>10 =>10
Getrouwheid c. Balans (% van de balansstelling) d. Exploitatierkening (% van de baten)	>5 en <10 >2 en <5	=>10 =>5	>5 en <10 >5 en <10	=>10 =>10
Getrouwheid van de Additionele informatie e. Exploitatierkening (% van de baten)	>2 en <5	=>5	>5 en <10	=>10

Voor het omgaan met geconstateerde fouten geldt de volgende gedragslijn. Er wordt onderscheid gemaakt tussen fouten die wel en fouten die geen invloed kunnen hebben op de financiële rechtmatigheid van de bestedingen en inkomsten. Geconstateerde fouten die wel invloed kunnen hebben, moeten voor zover mogelijk door de instelling worden gecorrigeerd. Hierbij is het niet van belang of de tolerantiegrenzen worden overschreden. Voor het omgaan met geconstateerde fouten die geen invloed hebben op de financiële rechtmatigheid van bestedingen en inkomsten gelden de toleranties die in het schema staan. De instelling corrigeert deze fouten als de tolerantiegrens wordt overschreden. De accountant vermeldt alle fouten groter dan 0,1% van de lasten die niet zijn gecorrigeerd in het verslag van bevindingen.

Normenkader

De publieke media-instelling stelt de jaarrekening op in overeenstemming met de richtlijnen die zijn opgenomen in het Handboek. In de jaarrekening zijn tevens een aantal modellen opgenomen die behoren tot de categorie Additionele informatie.

De instellingsaccountant controleert de jaarrekening van de publieke media-instellingen waarin, indien van toepassing, tevens opgenomen de verantwoording van de verenigingen van de publieke media-instellingen. De controle is gericht op het vaststellen van de getrouwheid van de jaarrekening en op de toetsing van de financiële rechtmatigheid van alle bestedingen en inkomsten. Onder financiële rechtmatigheid wordt verstaan dat alle financiële transacties van de publieke media-instelling hebben plaatsgevonden binnen de bepalingen die bij het wettelijk kader zijn weergegeven. Als een financiële transactie in strijd met het wettelijk kader heeft plaatsgevonden, dan dient de instellingsaccountant het totale bedrag van de financiële transactie als een fout in de verantwoording aan te merken. Het totaal aan financiële rechtmatigheidsfouten dient de instellingsaccountant te betrekken bij het rechtmatigheidsoordeel.

De instellingsaccountant stelt vast dat de opgave van het bedrag van de bezoldiging voor de bestuurders juist en volledig is. De verplichtingen, bedoeld in artikel 383 c van Titel 9 Boek 2 BW zijn van toepassing. Dit betekent voor publieke media-instellingen dat zij een opgave op naamsniveau moet doen van alle bestuurders en gewezen bestuurders.

De accountant stelt aan de hand van de administratie van de publieke media-instelling integraal vast of de gegevens in de jaarrekening van de publieke media-instelling op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) juist en volledig is. Indien dit niet het geval is, geeft de accountant een ander dan goedkeurend getrouwheidsoordeel af en vermeldt hij de ontbrekende informatie alsnog in zijn verklaring. Voor deze post geldt een controletolerantie van 0%.

In dit kader wordt verwezen naar NBA Praktijkhandreiking 1115 Aanpassing van het oordeel in de controleverklaring bij materiële tekortkomingen in de toelichting op de jaarrekening. De accountant stelt, aan de hand van de administratie van de instelling integraal vast of de opgave aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op grond van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) juist en volledig is. Indien dit niet het geval is dan neemt de accountant dit op in een verslag van bevindingen zoals vermeld in het accountantsverslag.

3. Rapportages accountantsonderzoek

Controleverklaring

De departementale accountant en het Commissariaat moeten beschikken over een rechtmatigheidsoordeel inzake de bestedingen van de mediagelden zoals verantwoord in de jaarrekening, en een getrouwheidsoordeel inzake de jaarrekening en de Additionele informatie. De instellingsaccountant van de publieke media-instelling verstrekt daartoe een controleverklaring inzake getrouwheid en financiële rechtmatigheid te verstrekken bij de jaarrekening en een controleverklaring inzake getrouwheid bij de Additionele informatie. De instellingsaccountant hanteert bij het opstellen van de goedkeurende controle verklaring de voorgeschreven modellen die bij dit controleprotocol zijn gevoegd (Model A voor de verklaring bij de jaarrekening en Model B voor de verklaring bij de Additionele informatie). Bij een niet-goedkeurende controleverklaring past de accountant de Modellen A en B aan overeenkomstig de betreffende voorbeeldteksten van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants. De instellingsaccountant waarmerkt ⁸⁾ de jaarrekening en additionele informatie.

Accountantsverslag

De instellingsaccountant stelt een verslag van bevindingen op en stuurt dit verslag aan het Commissariaat. In het verslag van bevindingen rapporteert de instellingsaccountant tenminste over de financiële beheershandelingen, materialiteitsbepaling en overzicht van controleverschillen, het niet naleven van aanwijzingen van het Commissariaat en over niet door de instelling gecorrigeerde fouten.

Model A: Controleverklaring van de onafhankelijke accountant bij de jaarrekening

Afgegeven ten behoeve van het Commissariaat voor de Media

Aan: Opdrachtgever

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de (in dit verslag/rapport opgenomen) jaarrekening 20.... van (naam instelling) te (statutaire vestigingsplaats) gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 20... (rapportagedatum), de exploitatierekening over 20.. en het kasstroomoverzicht 20... met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de instelling is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het bestuurs- en jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2014.

Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

Het bestuur is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van de relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

8) Bij waarmerken wordt de specificatie ter identificatie gestempeld en geparafeerd door de accountant met als doel het identificeren van de stukken waarop de verklaring betrekking heeft.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 11, tweede lid van de Mediaregeling 2008. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol landelijke publieke media-instellingen en Ster van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2014. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de naleving van de betreffende wet- en regelgeving, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het bestuur van de instelling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

*Oordeel betreffende de jaarrekening * ⁹⁾*

Naar ons oordeel* geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van (naam instelling) per 20..... en van het resultaat over 20 in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2014.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 20... voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in het Controleprotocol landelijke publieke media-instellingen en Ster van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen en Ster 2014.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, ¹⁰⁾voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Plaats, datum

Naam accountantspraktijk

Naam accountant

Model B Controleverklaring van de onafhankelijke accountant bij de Additionele informatie

Afgegeven ten behoeve van het Commissariaat voor de Media

Aan: Opdrachtgever

Verklaring betreffende de Additionele informatie

9) Indien niet wordt voldaan aan de WNT vervalt de optie van een goedkeurend getrouwheidsoordeel, waarbij in de onderbouwing het relevante bedrag wordt meegenomen.

10) Terminologie aansluiten op die welke wordt gehanteerd door de instelling

Wij hebben de Additionele informatie bij de jaarrekening 20 van (naam instelling) te (statutaire vestigingsplaats) gecontroleerd, bestaande uit de volgende financiële overzichten:

- de Aanvullende toelichting bij de balans en exploitatierekening (opgave lasten onafhankelijk product);
- de Sponsorbijdragen en bijdragen van derden
- de Toelichting op de nevenactiviteiten per cluster.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de instelling is verantwoordelijk voor het opmaken van de Additionele informatie bij de jaarrekening van (naam instelling) die de daarin opgenomen informatie volledig en juist dient weer te geven, in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2014. Het bestuur is verder verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de Additionele informatie mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de Additionele informatie op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol landelijke publieke media-instellingen, Wereldomroep en Ster van de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2014. Dit vereist dat wij voldoen aan voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de Additionele informatie geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de Additionele informatie. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de Additionele informatie een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de Additionele informatie en voor het volledig en juist weergeven van de Additionele informatie bij de jaarrekening, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de instelling.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de Additionale informatie

Naar ons oordeel is de financiële informatie in de Additionele informatie bij de jaarrekening 20 van (naam instelling) in alle van materieel belang zijnde aspecten volledig en juist weergegeven in overeenstemming met de Regeling vaststelling Handboek Financiële Verantwoording landelijke publieke media-instellingen 2014.

Voorts zijn wij van oordeel dat de financiële informatie in de Additionele informatie verenigbaar is met de financiële informatie die in de (gepubliceerde) jaarrekening van (naam instelling) is opgenomen.

Plaats, datum

Naam accountantspraktijk

Naam accountant